

Juhász Gyula az Alföld szivén

1

*Soha nem jutottál el oda, soha nem jutottál,
soha oda a virág-fához,
átfolyt szádon a Tisza,
benőtte oldaladat a fűz,
fogaid meszes tanya-falak,
soha nem jutottál el oda,
soha nem jutottál el
az asszonyok melléig,
lábuk folyamtorkolatáig,
itt fekszel
a vadvíz árkán zöld mohával
nyakadban,
itt maradtál,
soha nem jutottál el oda,
soha nem jutottál el,
soha istenhez, soha a szeretődhez,
soha a gyönyör
belvárosába,
egyik tenyered Szombathely, a másik Nyíregyháza,
egyik lábfejed Szabadka,
a másik Szeged,
ki megszólaltat,
a föld gödreivel beszél
az elmenekülőknak,
alkoholistáknak és
öngyilkosoknak.*

2

*A férfi fölfelé tör,
mint a fa,
de ami eteti és itatja, az a nő: a föld, az anyaföld,
a férfi az égig-nyilallik, de
ami megmarad, az a nő: az anyaföld,
az őszbehidegülő,
kibimbózó, fölszáradó és*

átázó anyaföld,
 akkor is, mikor a fa már elkorhad,
 a férfi a mulandó fatörzs, ág, levél,
 mag és gyümölcs,
 a nő az örökké dobogó anyaföld,
 tenger,
 folyó,
 fekete és fehér talaj,
 a férfi szerelme csak erő és erőszak,
 a nő vagy az anya szerelme
 csak szerelem:
 Anna a te agyadban,
 Anna a földben, Anna mennybevitele,
 Anna az égben;
 Anna akkor is szerelem,
 ha már nem szeret,
 te csak az ige lehettél,
 ő volt a test, melyért
 isten lemondott
 magányáról,
 de te soha nem jutottál el oda,
 soha nem jutottál el:
 Krisztus lehettél,
 anyaföld nem,
 Anna nem, szülőanya nem,
 isten gyönyörűsége és vágya nem,
 a szétrohadó Anna nem,
 Anna az istenből kiszakadt sóhaj,
 el kell szállnia
 csillagok riadt világűr-arca előtt.

3

Gyerekként tudtam:
 valaki vár,
 a reggelek és facsúcsok
 mégse suttozták szélbe a nevét.
 Madár-jajgatása megállított a laposokban,
 elbuktatott
 a homokból-kifújtt akácgyökerekben,
 a dombtetőkön egy árny
 susorgott fülembe,
 kit nem ismertem,
 de ki ott nyúlt el
 nyárfások, látóhatárba-bolyhosodó

mocsarak kéksége alatt.
 Hirtelen nőttem föl
 a lemondásaihoz:
 ott álltam
 beletemetkezve a Tisza
 eső-csókolgatott
 agyagába,
 de mit törődtem én
 az árnyékkal, ami szakállából,
 jegenyéiből rámesett,
 mikor ott a sár,
 az isten is magyar volt
 s egy kanca
 nyerítéséből jött föl a nap?

4

Soha nem jutottál el oda,
 soha nem jutottál el,
 soha a megváltott földre,
 te koldús voltál
 és ittmaradtál az Alföld szivén,
 kutyák kaparásznak
 tövises fejednél,
 mozdulatlanul fekszel és énekelnek
 a háztetők,
 szél fütyül
 megrevesedett kéz- és lábujjaid között,
 nyugtalanul lihegnek ágyukban
 a vajúdást váró asszonyok,
 nem tudják: lesz-e még föld
 gyereküket világra-vérezni;
 megnyúzva, szégyentelenül heversz
 végig az utakon,
 dülőkön,
 nem adhat életet bogárszemed,
 de aki testébe issza pillantásod,
 lebukik melléd,
 és mire pofacsontja deres lesz,
 kihajt melle törmelék-féskéből
 az elérhetetlen
 virág-fa,
 ami alatt csontos, sárga
 tehenek
 a hallgatásod legelik.